

Motion till riksdagen 2006/07: MJ3

**av Tina Ehn och Helena Leander (mp)
med anledning av prop. 2006/07:77**

Ersättning vid smittsamma djursjukdomar, m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att framtida beslut om förändring av myndighetsstrukturen bör föregås av en mer noggrann, utförlig och allsidig beredningsprocess än vad som varit fallet vid avvecklingen av Djurskyddsmyndigheten.

Undermålig beredning av överföringen av Djurskyddsmyndighetens uppgifter

Regeringens hantering av nedläggningen av Djurskyddsmyndigheten är en skandal. Inte bara i sak, utan också vad gäller form. Hanteringen tycks ha utgått ifrån devisen besluta först, ta reda på fakta sedan.

Till skillnad från beslutet att inrätta Djurskyddsmyndigheten föregicks inte beslutet att lägga ned myndigheten ifrån någon utredning. Utrett har man gjort i efterhand, med ytterst pressat tidsschema och resultat därefter.

Propositionen hänvisar till en "analys av bl.a. formen för en överflyttning av Djurskyddsmyndighetens verksamhet till Jordbruksverket, annan statlig myndighet eller annan huvudman". Den analysen togs fram på enbart tre veckor. Den har utsatts för häftig kritik. Varken rapportens innehåll, kritiken mot den eller hur regeringen bedömer de frågor som väckts i kommentarerna till rapporten refereras i propositionen.

Detta kan kontrasteras mot den process som föregick inrättandet av Djurskyddsmyndigheten. Djurskyddsmyndigheten bildades eftersom Jordbruksverket inte klarade av att sköta djurskyddsfrågorna. En del av förklaringarna framfördes redan 1989 i en debattartikel i Svenska Dagbladet av dåvarande generaldirektören för Jordbruksverkets föregångare. Allan Johansson förklarade att de starka produktionsintressena på den egna myndigheten riskerade att göra den då nya djurskyddslagen till en papperstiger.

Fel! Okänt namn på

Allan Johanssons farhågor kom att delvis besannas. I en utredning av Jordbruksverkets tidigare generaldirektör Svante Englund framfördes: "Den nuvarande organisationen, där en och samma myndighet handlägger frågor som rör djurskydd och jordbrukets produktivitet, kan misstänkliggöras för bristande objektivitet." (SOU 2000:108.) Mellan utredningens förslag att inrätta en ny myndighet för att lösa problemen och beslutet att faktiskt inrätta en sådan gick mer än två år.

Kort innan Djurskyddsmyndigheten kom i gång riktade en rapport från Riksrevisionen skarp kritik mot Jordbruksverkets sätt att fungera som central tillsynsmyndighet. Rapporten konstaterade att det fanns stora brister i djurskyddstillsynen. Bl.a. hade det tagit tolv år för Jordbruksverket att få ut en tillsynsvägledning i form av allmänna råd. Jordbruksverket kritiserades också för bristande kompetens och tillgänglighet.

Att ha en lag innebär inte automatiskt att den följs. Det behövs tydliga och förankrade föreskrifter, som följs upp av myndigheter. En föreskriftsserie kräver också omvårdnad – den måste kontinuerligt uppdateras utifrån nya forskningsrön, gjorda erfarenheter, m.m. Under den tid Jordbruksverket ansvarade för djurskyddslagens uppföljning försumrades föreskrifterna. När frågorna fördes över till Djurskyddsmyndigheten fanns t.ex. föreskrifter vars innehåll inte blivit uppdaterat sedan 1980-talet, alltså innan djurskyddslagen kom till.

I interpellationsdebatt den 18 oktober 2006 anförde jordbruksministern att "vi under hösten kommer att analysera de anslagsmässiga konsekvenserna, och vi kommer innan något slutgiltigt beslut fattas att återkomma till riksdagen och redovisa vilka konsekvenser regeringen bedömer att den här föreslagna förändringen får i den statliga administrationen". Det är oklart när ministern avser att slutgiltigt beslut fattas eller om skrivningarna i föreliggande proposition är den redovisning han avser, men möjligheten kan inte uteslutas.

I propositionen föreslås nu att regeringen ges befogenhet att bestämma vilken myndighet som skall överta tillsynsarbetet. Regeringen hänvisar i propositionen också till ett regeringsbeslut som fattats samma dag som beslutet att överlämna propositionen till riksdagen om ett uppdrag till Jordbruksverket att "vidta de åtgärder som behövs för att inordna" Djurskyddsmyndighetens verksamhet i Jordbruksverket.

Regeringen är således på god väg att återskapa den tidigare ordning som kritiserats till både sin form och sitt resultat av offentliga granskningar. Detta utan en seriös utredning om alternativ. Med den ordning som är på gång finns en klar risk för att man skapar en situation där det ska gå att skaffa sig konkurrensfördelar genom att i strid med gällande lagstiftning försumma djurskyddet.

Beslut om ändring av myndighetsstrukturen bör föregås av en mer noggrann, utförlig och allsidig beredningsprocess än vad som nu presenterats av regeringen. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Självständig enhet

Regeringens beslut att inordna djurskyddsverksamheten i Jordbruksverket innehåller vaga skrivningar som lämnar utrymme för tolkningar till nackdel för djurskyddet. Detta innebär en påtaglig risk för försvagad tillämpning av lagstiftningen. Det är särskilt illavarslande mot bakgrund av de tidigare problemen med Jordbruksverkets hantering av djurskyddet. De grundläggande orsakerna till de problemen finns kvar: motsättningen mellan producentperspektivet och djurskyddsperspektivet. Resultatet kan bli att djurskyddet osynliggörs och att lagkraven i praktiken inte kommer att uppfyllas.

I en av djurskyddslagens portalparagrafer stadgas att ”djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt”. Det är också viktigt att föreskrifter m.m. utformas på så tydligt sätt att efterlevnaden och tillsynen inte försvåras. För att minimera de negativa följderna av förändringen är det viktigt att regeringen säkerställer att berörda myndigheter uppmärksammar detta.

Oron för eftersatt djurskydd ökas av uppgifter om att regeringen avser minska medel till djurskyddet med en tredjedel. Miljöpartiet avser återkomma till finansieringsfrågan i samband med våra synpunkter på vårbudgetpropositionen, om inte regeringen presenterar en tillfredsställande lösning där.

Sammantaget riskerar djurskyddslagen att omvandlas till den papperstiger som tidigare varnats för. Detta kommer i sin tur att urholka Sveriges renommé på djurskyddsområdet och därmed vårt inflytande inom EU. Beslutet att inordna djurskyddsverksamheten i Jordbruksverket måste kompenseras av andra åtgärder för att mildra problemen.

Särskilt behöver åtgärder vidtas för att säkerställa att de intressekonflikter som tidigare plågat djurskyddsarbetet minimeras. Ett sätt är att bilda en självständig enhet inom verket med annan lokalisering. Som påpekats i riksdagen är det viktigt att möjligheterna ges till en så fristående enhet som möjligt.

Det är vidare viktigt att den kompetens som upparbetats av Djurskyddsmyndigheten tas till vara. En omlokalisering till Jönköping, särskilt om så görs utan generösa villkor för distansarbete, stöd till arbetspendling m.m., riskerar att leda till kompetensförlust. En självständig enhet för djurskyddsfrågor som lokaliseras till Skara skulle ge bättre möjligheter att ta vara på kompetensen hos Djurskyddsmyndigheten. Det skulle också ge möjlighet till synergivinster med SLU i Skara.

Miljöpartiet anser därför att om djurskyddsverksamheten nu inordnas i Jordbruksverket, finns mycket som talar för att en självständig enhet för djurskyddet bör bildas med lokalisering i Skara. Det bör ges regeringen till känna att en seriös prövning av detta alternativ är önskvärd.

Djurförsök

Det är viktigt att fortsätta arbetet med att utveckla alternativ till djurförsök. Detta är av vikt både för djurskyddet och för forskning, inte minst medicinsk

Fel! Okänt namn på

forskning, i Sverige. Vissa uppgifter tyder på att regeringen avser att samtidigt påtagligt minska medel för detta arbete och föra över ansvaret till For-
mas. Samtidigt föreslås Jordbruksverket överta huvudmannaskapet för de
djurförsöksetiska nämnderna.

I båda fallen riskerar arbetet för att minska plågsamma djurförsök och ut-
veckla alternativ att osynliggöras och komma bort i institutionernas övriga
verksamhet. Det är angeläget att regeringen genom medelstillelning, in-
struktioner, återrapporteringskrav och andra styrmedel ger tydliga direktiv så
att Sverige i framtiden bedriver ett aktivt och effektivt arbete med att minska
användningen av djurförsök. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 11 april 2007

Tina Ehn (mp)

Helena Leander (mp)